

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO 2011 M. BIRŽELIO 17 D. ĮSAKYMO NR. A1-287/V-611 „DĖL MOKYMO IR ATESTAVIMO DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS KLAUSIMAIS BENDRŲJŲ NUOSTATŲ PATVIRTINIMO“ PAKĖITIMO

2013 m. gruodžio 31 d. Nr. A1-724/V-1284
Vilnius

P a k e i č i a m e Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendruosius nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. birželio 17 d. įsakymu Nr. A1-287/V-611 „Dėl Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendrųjų nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2011, Nr. [76-3683](#)), ir išdėstome juos nauja redakcija (pridedama).

Socialinės apsaugos ir darbo ministrė

Algimanta Pabedinskienė

Sveikatos apsaugos ministras

Vytenis Povilas Andriukaitis

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. birželio 17 d. įsakymu Nr. A1-287/V-611
(Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2013 m. gruodžio 31 d. įsakymo Nr. A1-724/V-1284 redakcija)

MOKYMO IR ATESTAVIMO DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS KLAUSIMAIS BENDRIEJI NUOSTATAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendrieji nuostatai (toliau – šie Nuostatai) reglamentuoja asmenų, kuriems Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatyme (Žin., 2003, Nr. [70-3170](#)) nustatytas mokymas ir atestavimas iš darbuotojų saugos ir sveikatos srities, mokymo organizavimą, mokymą, atestavimą ir kvalifikacijos tobulinimą. Šie Nuostatai netaikomi atestuojant darbdavius, darbdaviams atstovaujančius asmenis ir jų įgaliotus asmenis, kaip nustatyta Lietuvos Respublikos darbo kodekso (Žin., 2002, Nr. [64-2569](#)) 268 straipsnyje, bei atestuojant energetikos darbuotojus, kaip nustatyta Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. lapkričio 7 d. įsakyme Nr. 1-220 „Dėl Energetikos objektus, įrenginius statančių ir eksploatuojančių darbuotojų atestavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2012, Nr. [130-6581](#)).

2. Šiuose Nuostatuose vartojamos sąvokos:

Atestavimas – žinių ir gebėjimų, numatytų mokymo programose, tikrinimas ir vertinimas.

Darbo su potencialiai pavojingu įrenginiu vadovas – darbuotojas, darbdaviui atstovaujančio asmens ar įrenginio savininko paskirtas vadovauti darbams su potencialiai pavojingu įrenginiu, kuris nurodytas Įgaliotų įstaigų prižiūrimų ir valstybės registre registruojamų potencialiai pavojingų įrenginių (nurodant jų parametrus) sąrašuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2004 m. lapkričio 9 d. įsakymu Nr. A1-246 (Žin., 2004, Nr. [166-6070](#)), Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2004 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. 4-457 (Žin., 2004, Nr. [184-6801](#)) ir Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. spalio 11 d. įsakymu Nr. 1-291 (Žin., 2010, Nr. [122-6231](#)), atsakingas už saugų šio įrenginio naudojimą darbo metu.

Darbuotojas, naudojantis potencialiai pavojingą įrenginį, – operatorius, mašinistas ar kitas darbuotojas, darbdaviui atstovaujančio asmens ar įrenginio savininko paskirtas valdyti (naudoti) potencialiai pavojingą įrenginį, kuris nurodytas Įgaliotų įstaigų prižiūrimų ir valstybės registre registruojamų potencialiai pavojingų įrenginių (nurodant jų parametrus) sąrašuose.

Darbuotojų saugos ir sveikatos specialistas – asmuo, atitinkantis Kvalifikacinių reikalavimų darbuotojų saugos ir sveikatos specialistams apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2010 m. liepos 15 d. įsakymu Nr. A1-342 (Žin., 2010, Nr. [86-4574](#)), nustatytą kvalifikaciją.

Potencialiai pavojingo įrenginio priežiūros meistras – asmuo, atsakingas už potencialiai pavojingo įrenginio, kuris nurodytas Įgaliotų įstaigų prižiūrimų ir valstybės registre registruojamų potencialiai pavojingų įrenginių (nurodant jų parametrus) sąrašuose, nuolatinę priežiūrą.

Stažuotė – darbuotojo mokymas darbo vietoje praktiškai taikyti žinias iš darbuotojų saugos ir sveikatos srities, prižiūrint darbdaviui atstovaujančio asmens ar darbdavio įgalioto asmens tvarkomuoju dokumentu paskirtam kvalifikuotam darbuotojui.

Kitos šiuose Nuostatuose vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatyme, Lietuvos Respublikos potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatyme (Žin., 1996, Nr. [46-1116](#); 2000, Nr. 89-2742), Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatyme (Žin., 1997, Nr. [98-2478](#); 2007, Nr. [43-1627](#)) bei kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

II. MOKYMO ORGANIZAVIMAS

3. Darbuotojų saugos ir sveikatos specialistus atitinkamai ekonominės veiklos sričiai moko profesinio mokymo teikėjai. Asmenys, siekiantys tapti darbuotojų saugos ir sveikatos specialistais pagal šių Nuostatų 12 punkte nurodytą mokymo programą, turi turėti išsilavinimą, nustatytą Kvalifikacinių reikalavimų darbuotojų saugos ir sveikatos specialistams aprašo 3.1 punkte.

4. Darbdavius, darbdaviams atstovaujančius asmenis, kurie patys atlieka įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos funkcijas, ir darbdavių įgaliotus asmenis, kuriems pavesta atlikti darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos funkcijas, moko profesinio mokymo teikėjai.

5. Darbuotojai, kuriems nepakanka profesinių įgūdžių arba instruktuojuant suteiktų žinių, kad galėtų saugiai dirbti, prieš pradėdami dirbti ar perkelti į kitą darbą, darbdaviui ar darbdaviui atstovaujančiam asmeniui nustačius tokių darbuotojų mokymo ir profesinių įgūdžių lavinimo poreikius bei mokymo trukmę, mokomi darbo vietose, įmonėse, seminaruose arba juos moko profesinio mokymo teikėjai darbdavio ar darbdaviui atstovaujančio asmens nustatyta darbuotojų mokymo ir žinių darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais tikrinimo ir vertinimo tvarka.

6. Darbuotojai, prieš pradėdami dirbti pavojingus darbus, kurių sąrašas patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 3 d. nutarimu Nr. 1386 „Dėl pavojingų darbų sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. [87-3751](#)), mokomi darbo vietose, įmonėse, seminaruose arba juos moko profesinio mokymo teikėjai darbdavio ar darbdaviui atstovaujančio asmens nustatyta darbuotojų mokymo ir žinių darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais tikrinimo ir vertinimo tvarka,

išskyrus atvejus, kai įstatymai ar kiti teisės aktai nustato kitokią šių darbuotojų mokymo, žinių tikrinimo ir vertinimo tvarką.

7. Darbo su potencialiai pavojingais įrenginiais vadovus, potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros meistrus ir potencialiai pavojingus įrenginius naudojančius darbuotojus moko profesinio mokymo teikėjai, išskyrus atvejus, kai įstatymai ar kiti teisės aktai nustato kitokią šių darbuotojų mokymo, žinių tikrinimo ir vertinimo tvarką.

8. Naujai išrinktus ar paskirtus įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos komiteto narius (toliau – komiteto nariai) moko profesinio mokymo teikėjai. Vėliau juos moko profesinio mokymo teikėjai arba jie mokomi seminaruose ar įmonėje įmonės kolektyvinėje sutartyje numatytais būdais ir periodiškumu.

9. Darbdavio įgaliotus asmenis, išskyrus darbdavio įgaliotus asmenis, kuriems pavesta atlikti darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos funkcijas, moko profesinio mokymo teikėjai arba jie mokomi seminaruose ar įmonėje darbdavio ar darbdaviui atstovaujančio asmens nustatyta mokymo ir žinių darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais tikrinimo ir vertinimo tvarka.

10. Darbuotojų atstovus saugai ir sveikatai moko profesinio mokymo teikėjai arba jie mokomi seminaruose ar įmonėje darbdavio ar darbdaviui atstovaujančio asmens nustatyta mokymo ir žinių darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais tikrinimo ir vertinimo tvarka.

III. MOKYMAS

11. Darbuotojų saugos ir sveikatos mokymo programos rengiamos vadovaujantis Darbuotojų saugos ir sveikatos srities mokymo programų rengimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. A1-8 (Žin., 2013, Nr. [4-142](#)), Formaliojo profesinio mokymo programų rengimo ir įteisinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2010 m. rugpjūčio 27 d. įsakymu Nr. V-1435 (Žin., 2010, Nr. [105-5436](#)), ir Formaliojo profesinio mokymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. kovo 15 d. įsakymu Nr. V-482 (Žin., 2012, Nr. [35-1734](#)). Mokymas darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais vykdomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymu, Formaliojo profesinio mokymo tvarkos aprašu ir šiais Nuostatais.

12. Asmenys, siekiantys tapti darbuotojų saugos ir sveikatos specialistais, mokomi pagal trumpąją formaliojo profesinio mokymo programą „Darbuotojų saugos ir sveikatos specialisto mokymo programa“, parengtą vadovaujantis šių Nuostatų priedu, kurioje numatytas teorinis, praktinis mokymas ir individuali praktinio mokymo įvertinimo užduotis (toliau – praktinė užduotis). Ne vėliau kaip per dvi savaites, pasibaigus teoriniam ir praktiniam mokymui, šie asmenys

savarankiškai atlieka profesinio mokymo teikėjo paskirtą praktinę užduotį profesinio mokymo teikėjo nurodytoje įmonėje arba įmonėje, kurioje dirba, ir iki atestavimo pateikia profesinio mokymo teikėjui įvertinti rašytinę praktinės užduoties ataskaitą.

13. Darbdaviai, darbdaviams atstovaujantys asmenys, kurie patys atlieka įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos funkcijas, mokomi pagal trumpąją formaliojo profesinio mokymo programą „Darbdavio, darbdaviui atstovaujančio asmens, atliekančio darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos funkcijas, mokymo programa“, parengtą atsižvelgiant į Darbuotojų saugos ir sveikatos specialisto mokymo programos privalomas temas (šių Nuostatų priedas), kurioje numatytas teorinis, praktinis mokymas ir praktinė užduotis. Ne vėliau kaip per dvi savaites, pasibaigus teoriniam ir praktiniam mokymui, šie asmenys savarankiškai atlieka profesinio mokymo teikėjo paskirtą praktinę užduotį profesinio mokymo teikėjo nurodytoje įmonėje arba įmonėje, kurioje dirba, ir iki atestavimo pateikia profesinio mokymo teikėjui įvertinti rašytinę praktinės užduoties ataskaitą.

14. Darbdavių įgalioti asmenys, kuriems pavesta atlikti darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos funkcijas, mokomi pagal trumpąją formaliojo profesinio mokymo programą „Darbdavio įgalioto asmens, atliekančio darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos funkcijas, mokymo programa“, parengtą atsižvelgiant į Darbuotojų saugos ir sveikatos specialisto mokymo programos privalomas temas (šių Nuostatų priedas), kurioje numatytas teorinis, praktinis mokymas ir praktinė užduotis. Ne vėliau kaip per dvi savaites, pasibaigus teoriniam ir praktiniam mokymui, šie asmenys savarankiškai atlieka profesinio mokymo teikėjo paskirtą praktinę užduotį profesinio mokymo teikėjo nurodytoje įmonėje arba įmonėje, kurioje dirba, ir iki atestavimo pateikia profesinio mokymo teikėjui įvertinti rašytinę praktinės užduoties ataskaitą.

15. Potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros meistrai, darbo su potencialiai pavojingais įrenginiais vadovai mokomi pagal atitinkamas trumpąsias formaliojo profesinio mokymo programas, kuriose numatytas teorinis, praktinis mokymas ir praktinė užduotis. Ne vėliau kaip per dvi savaites, pasibaigus teoriniam ir praktiniam mokymui, šie asmenys savarankiškai atlieka profesinio mokymo teikėjo paskirtą praktinę užduotį profesinio mokymo teikėjo nurodytoje įmonėje arba įmonėje, kurioje dirba, ir iki atestavimo pateikia profesinio mokymo teikėjui įvertinti rašytinę praktinės užduoties ataskaitą.

16. Darbuotojai, naudojantys potencialiai pavojingus įrenginius, mokomi pagal atitinkamas trumpąsias formaliojo profesinio mokymo programas. Mokymo programose turi būti numatytas teorinis ir praktinis mokymas.

17. Jei darbuotojus, nurodytus šių Nuostatų 5, 6, 8, 9 ir 10 punktuose, moko profesinio mokymo teikėjas, tai mokymas vyksta pagal jo parengtą ir su darbdaviu ar darbdaviui atstovaujančiu asmeniu suderintą neformaliojo profesinio mokymo programą.

18. Komiteto narių, darbuotojų atstovų saugai ir sveikatai mokymo programose turi būti numatomos šios temos:

- 18.1. darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktai ir jų taikymo tvarka;
- 18.2. profesinės rizikos vertinimas įmonėje;
- 18.3. darbuotojų saugos ir sveikatos vidinės kontrolės organizavimas įmonėje;
- 18.4. nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų priežastys, jų analizė ir prevencija;
- 18.5. komiteto nario ar darbuotojų atstovo saugai ir sveikatai teisės, pareigos;
- 18.6. socialinių partnerių bendradarbiavimas darbuotojų saugos ir sveikatos srityje, konfliktų sprendimas ir derybų vedimas (tik komiteto nariams);
- 18.7. kitos įmonei aktualios darbuotojų saugos ir sveikatos srities temos.

IV. ATESTAVIMAS

19. Darbuotojų saugos ir sveikatos specialistai, darbdavių įgalioti asmenys, kuriems pavesta atlikti darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos funkcijas, atestuojami, kai baigia atitinkamą mokymo programą arba kai darbdavys ar darbdaviui atstovaujantis asmuo nusprendžia, kad šiuos asmenis reikia atestuoti pakartotinai.

20. Darbdaviai, darbdaviams atstovaujantys asmenys, kurie patys atlieka įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos funkcijas, atestuojami, kai baigia atitinkamą mokymo programą.

21. Darbuotojų saugos ir sveikatos specialistus, darbdavius ar darbdaviui atstovaujančius asmenis, kurie patys atlieka įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos funkcijas, arba darbdavio įgaliotus asmenis, kuriems pavesta atlikti darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos funkcijas, atestuoja profesinio mokymo teikėjas:

21.1. teorinės žinios tikrinamos testu, kuriame yra ne mažiau kaip 60 klausimų iš atitinkamos mokymo programos. Testas laikomas išlaikytu, jeigu teisingai atsakyta į ne mažiau kaip 75 procentus pateiktų klausimų. Teorinių žinių tikrinimas vykdomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus nustatyta tvarka;

21.2. praktiniai gebėjimai kiekvienoje ekonominės veiklos srityje vertinami pristatant profesinio mokymo teikėjo paskirtos praktinės užduoties ataskaitą.

22. Šių Nuostatų 21 punkte nurodytų asmenų žinias ir gebėjimus įvertina profesinio mokymo teikėjo sudaryta ne mažiau kaip trijų asmenų atestavimo komisija, kurioje dalyvauja mokymo procese nedalyvavę profesijos mokytojai, kurie yra darbuotojų saugos ir sveikatos specialistai pagal atitinkamą ekonominės veiklos sritį, ir Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus įgaliotas Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos inspektorius, kuris yra šios komisijos pirmininkas. Žinias komisija vertina, vadovaudamasi

profesinio mokymo teikėjo patvirtintu atestavimo komisijos darbo reglamentu. Atestavimo komisijos sprendimas dėl asmenų žinių ir gebėjimų vertinimo įforminamas protokolu, kuriame nurodomas profesinio mokymo teikėjo pavadinimas, atestavimo data, atestavimo komisijos sudarymą nusakantis dokumentas, mokymo programos (programų) pavadinimas ir valstybinis kodas, atestuojamojo vardas ir pavardė, gimimo data, jo teorinių žinių ir praktinių gebėjimų vertinimo rezultatai ir yra atestavimo komisijos narių parašai.

23. Atestavimo komisijai teigiamai įvertinus šių Nuostatų 21 punkte nurodytų asmenų žinias ir gebėjimus, profesinio mokymo teikėjas, vadovaudamasis Kvalifikacijos pažymėjimo, profesinio mokymo pažymėjimo, profesinio mokymosi pasiekimų pažymėjimo, pažymėjimo, kompetencijų įvertinimo pažymėjimo turinio, formos ir išdavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. vasario 6 d. įsakymu Nr. V-209 (Žin., 2012, Nr. [19-885](#)), jiems išduoda pažymėjimą, patvirtinantį įgytą kompetenciją, reikalingą įstatymų reglamentuojamam darbui ar funkcijai atlikti.

24. Atestavimo komisijai neigiamai įvertinus šių Nuostatų 21 punkte nurodytų asmenų žinias ir gebėjimus, šie asmenys pakartotinai gali būti atestuojami ne anksčiau kaip po 10 darbo dienų po to, kai atestavimo komisija įvertino jų žinias ir gebėjimus.

25. Darbdavio įgalioti asmenys, nurodyti šių Nuostatų 9 punkte, atestuojami įmonėje darbdavio ar darbdaviui atstovaujančio asmens nustatyta mokymo ir žinių darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais tikrinimo ir vertinimo tvarka. Jei šiuos darbdavio įgaliotus asmenis moko profesinio mokymo teikėjas, juos, baigusius mokymo programą, atestuoja profesinio mokymo teikėjo sudaryta komisija (iš ne mažiau kaip trijų asmenų). Žinias komisija vertina ir sprendimą įformina, vadovaudamasi profesinio mokymo teikėjo patvirtintu komisijos darbo reglamentu.

26. Darbuotojai, nurodyti šių Nuostatų 5 ir 6 punktuose, atestuojami įmonėje darbdavio ar darbdaviui atstovaujančio asmens nustatyta mokymo ir žinių darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais tikrinimo ir vertinimo tvarka. Jei darbuotojus, nurodytus šių Nuostatų 5 ir 6 punktuose, moko profesinio mokymo teikėjas, juos, baigusius atitinkamas mokymo programas, atestuoja profesinio mokymo teikėjo sudaryta komisija (iš ne mažiau kaip trijų asmenų). Žinias komisija vertina ir sprendimą įformina, vadovaudamasi profesinio mokymo teikėjo patvirtintu komisijos darbo reglamentu.

27. Darbuotojai, nurodyti šių Nuostatų 7 punkte, atestuojami (laiko egzaminą), kai jie baigė atitinkamą mokymo programą arba kai potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros meistrai, darbu su potencialiai pavojingais įrenginiais vadovai pasirengė savarankiškai teorinių žinių tikrinimui, išėjo profesinio mokymo teikėjo vykdyto praktinio mokymo kursą, atliko jo paskirtą praktinę užduotį bei jam pateikė šios užduoties ataskaitą.

28. Darbuotojus, nurodytus šių Nuostatų 7 punkte, atestuoja (egzaminuoja) profesinio mokymo teikėjas:

28.1. teorinės žinios tikrinamos testu, kuriame yra ne mažiau kaip 60 klausimų. Testas laikomas išlaikytu, jeigu teisingai atsakyta į ne mažiau kaip 75 procentus pateiktų klausimų;

28.2. praktiniai potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros meistrų ir darbų su potencialiai pavojingais įrenginiais vadovų gebėjimai vertinami pristatant profesinio mokymo teikėjo paskirtos praktinės užduoties ataskaitą;

28.3. praktiniai darbuotojų, naudojančių potencialiai pavojingus įrenginius, gebėjimai vertinami tikrinant praktinius įgūdžius.

29. Darbuotojų, nurodytų šių Nuostatų 7 punkte, žinias ir gebėjimus įvertina profesinio mokymo teikėjo sudaryta atestavimo komisija (iš ne mažiau kaip trijų asmenų). Atestavimo komisijoje privalo būti bent vienas darbuotojų saugos ir sveikatos specialistas, asmuo, turintis galiojantį pažymėjimą, suteikiantį teisę dirbti tos pačios potencialiai pavojingų įrenginių grupės priežiūros meistrui, ar įgaliotos potencialiai pavojingų įrenginių techninės būklės tikrinimo įstaigos specialistas. Žinias ir gebėjimus ši komisija vertina, vadovaudamasi profesinio mokymo teikėjo patvirtintu atestavimo komisijos darbo reglamentu. Atestavimo komisijos sprendimas dėl asmenų žinių ir gebėjimų vertinimo įforminamas protokolu, kuriame nurodomas profesinio mokymo teikėjo pavadinimas, atestavimo data, atestavimo komisijos sudarymą nusakantis dokumentas, mokymo programos (programų) pavadinimas ir valstybinis kodas, atestuojamojo vardas ir pavardė, gimimo data, jo teorinių žinių ir praktinių gebėjimų vertinimo rezultatai ir yra atestavimo komisijos narių parašai.

30. Atestavimo komisijai teigiamai įvertinus šių Nuostatų 7 punkte nurodytų darbuotojų žinias ir gebėjimus, profesinio mokymo teikėjas, vadovaudamasis Kvalifikacijos pažymėjimo, profesinio mokymo pažymėjimo, profesinio mokymosi pasiekimų pažymėjimo, pažymėjimo, kompetencijų įvertinimo pažymėjimo turinio, formos ir išdavimo tvarkos aprašu, jiems išduoda pažymėjimą, patvirtinantį įgytą kompetenciją, reikalingą įstatymų reglamentuojamam darbui ar funkcijai atlikti.

31. Atestavimo komisijai neigiamai įvertinus šių Nuostatų 7 punkte nurodytų darbuotojų žinias ir gebėjimus, šie asmenys pakartotinai gali būti atestuojami ne anksčiau kaip po 10 darbo dienų po to, kai atestavimo komisija įvertino jų žinias ir gebėjimus.

32. Atestavimo komisijų protokolus, testus, kitą žinioms tikrinti naudotą medžiagą saugo profesinio mokymo teikėjas ar įmonė Bendrųjų dokumentų saugojimo terminų rodyklėje, patvirtintoje Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2011 m. kovo 9 d. įsakymu Nr. V-100 (Žin., 2011, Nr. [32-1534](#)), nustatytą dokumentų saugojimo terminą.

V. KVALIFIKACIJOS TOBULINIMAS

33. Darbuotojų saugos ir sveikatos specialistai, darbdavių įgalioti asmenys, kuriems pavesta atlikti darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos funkcijas, kvalifikaciją tobulina kursuose, seminaruose ar praktiniuose mokymuose darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais, kuriuos rengia valstybės institucijos ir įstaigos, profesinio mokymo teikėjai. Šiuos darbuotojus kelti kvalifikacijos siunčia darbdavys. Kvalifikacijos tobulinimo trukmė per 5 metus turi būti ne trumpesnė kaip 60 valandų.

34. Darbuotojų saugos ir sveikatos specialisto kvalifikacijos tobulinimas pažymimas valstybės institucijų ir įstaigų, profesinio mokymo teikėjų išduotuose kursų, seminarų ar praktinių mokymų darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais baigimo pažymėjimuose arba, jei tokie pažymėjimai neišduodami, darbuotojų saugos ir sveikatos specialisto kvalifikacijos tobulinimo apskaitos lape, kuriame nurodomas darbuotojų saugos ir sveikatos specialisto vardas, pavardė ir asmens kodas, valstybės institucijos, įstaigos, profesinio mokymo teikėjo pavadinimas, kodas ir atsakingo asmens pareigos, vardas ir pavardė, kursų, seminaro ar praktinio mokymo pavadinimas ir trukmė ir yra valstybės institucijos, įstaigos, profesinio mokymo teikėjo atsakingo asmens parašas.

VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

35. Darbdavys, darbdaviui atstovaujantis asmuo, vadovaudamasis teisės aktuose nustatytais reikalavimais, darbuotojams skiria stažuotę, prižiūrint darbdaviui atstovaujančio asmens ar darbdavio įgalioto asmens tvarkomuoju dokumentu paskirtam kvalifikuotam darbuotojui, ir nustato jos trukmę. O jei tokių reikalavimų nėra, darbdavys, darbdaviui atstovaujantis asmuo gali skirti darbuotojams stažuotę savo sprendimu. Darbuotojams, nurodytiems šių Nuostatų 6 punkte, kurių nepertraukiamas pavojingo darbo stažas darbovietėje, kurioje jie dirba, mažesnis nei vieni metai, stažuotė yra privaloma.

36. Asmenys, pažeidę šių Nuostatų reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS SPECIALISTO MOKYMO PROGRAMOS PRIVALOMOS TEMOS

Eil. Nr.	Temų pavadinimai
I. TEORINIS MOKYMAS (20, 30, 40 VALANDŲ)*	
1.	DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS TEISINĖ BAZĖ
1.1.	Darbuotojų sauga ir sveikata Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo paskirtis, darbuotojų saugos ir sveikatos viešasis administravimas, darbdavio pareiga ir jos realizavimas įmonėje – darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų įgyvendinimo įmonėse organizavimas ir bendrieji darbuotojų saugos ir sveikatos užtikrinimo principai, kuriais privalo vadovautis darbdavys, siekdamas apsaugoti darbuotojus nuo esamų ar galimų profesinės rizikos veiksnių poveikio; darbdavių ir darbuotojų atstovų bendradarbiavimas įmonėje įgyvendinant nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų prevencijos priemones, bendrieji reikalavimai darbo vietoms įrengti, privalomi darbuotojų sveikatos patikrinimai (tikslas ir jų organizavimas), darbdavio ir darbuotojų veiksmai kilus pavojui ir pirmosios pagalbos organizavimas įmonėje, darbdavio teisės ir pareigos užtikrinant darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus, darbuotojų pareigos ir teisės, siekiant, kad būtų sudarytos saugios ir sveikatai nekenksmingos darbo sąlygos, darbuotojų saugos ir sveikatos būklės vertinimo principai, profesinės rizikos vertinimas, nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų tyrimas. Pavojingų darbų organizavimas ir vykdymas
1.2.	Potencialiai pavojingi įrenginiai Potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatymo paskirtis ir taikymas, potencialiai pavojingų įrenginių (toliau – įrenginiai) techninės būklės tikrinimas, nuolatinė priežiūra, įrenginių, kuriems taikoma įstatymo nustatyta priežiūra, grupės, įrenginių priežiūros organizavimas, Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registras, įgaliotos įrenginių techninės būklės tikrinimo įstaigos ir jų funkcijos, įrenginių savininkų pareigos ir teisės, nuolatinės įrenginių priežiūros paslaugas teikiančių įmonių licencijavimas
1.3.	Techniniai reglamentai ir jų reikalavimai į rinką tiekiamoms asmeninėms apsaugos priemonėms, įrenginiams ir kitoms darbo priemonėms
1.4.	Esminiai teisės aktų reikalavimai darbuotojų saugai ir sveikatai
1.4.1.	Darbuotojų saugos ir sveikatos užtikrinimo reikalavimai Darboviečių įrengimo, naudojamų darbo įrenginių, darbuotojų, dirbančių potencialiai sprogioje aplinkoje, saugos, pavojingų darbų organizavimo, saugos ir sveikatos ženklų įrengimo darbovietėse, darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsaugos priemonėmis, buities, sanitarinių ir higienos patalpų įrengimo, darboviečių statybvietėse įrengimo, saugių ir sveikų darbo sąlygų žvejybos laivuose, saugaus darbo organizavimo ir darbo vietų įrengimo naudingųjų iškasenų gavybos įmonėse, krovinių tvarkymo rankomis, darbo su videoterminalais
1.4.2.	Profesinės rizikos veiksniai darbo vietose, jų poveikis darbuotojų sveikatai Fizikiniai veiksniai (triukšmas, vibracija, elektromagnetiniai laukai, dirbtinė optinė spinduliuotė, apšvieta, mikroklimatas). Cheminiai veiksniai. Kancerogenai ir mutagenai, asbestas. Biologiniai veiksniai. Fiziniai veiksniai. Ergonominiai rizikos veiksniai. Psichosocialiniai rizikos veiksniai
1.5.	Profesinės rizikos vertinimas ir rezultatų įforminimas, profesinės rizikos šalinimo ar

Eil. Nr.	Temų pavadinimai
	mažinimo priemonės Profesinės rizikos vertinimo bendrieji principai ir reikalavimai. Kompetencijos reikalavimai profesinės rizikos veiksnių tyrimo įstaigoms. Profesinės rizikos vertinimo rezultatų įforminimas. Profesinės rizikos šalinimo ar mažinimo priemonių nustatymas, jų įgyvendinimo plano parengimas, priemonių veiksmingumo ir pakankamumo nustatymas
1.6.	Labiau pažeidžiamų asmenų kategorijos
	Asmenys iki aštuoniolikos metų, jų įdarbinimas, sveikatos patikrinimai, darbo laikas, draudžiami dirbti darbai ir jų sveikatai kenksmingi, pavojingi veiksniai
	Nėščios, neseniai pagimdžiusios ar krūtimi maitinančios moterys, joms kenksmingos darbo sąlygos ir pavojingi veiksniai
	Neįgalūs asmenys, jų įdarbinimas, darbo sąlygos, sveikatos patikrinimai, darbo laikas
1.7.	Darbuotojų instruktavimas ir mokymas, atestavimas
1.8.	Darbuotojų saugos ir sveikatos tarnyba įmonėje, jos funkcijos Darbuotojų saugos ir sveikatos specialistų paskyrimas ar įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos steigimas, darbuotojų saugos ir sveikatos specialistų bei profesinės sveikatos specialistų skaičius įmonėje, jų funkcijos, pareigos ir teisės
2.	NELAIMINGI ATSTITIKIMAI DARBE IR PROFESINĖS LIGOS BEI JŲ PREVENCIJA
	Nelaimingi atsitikimai darbe, jų tyrimas ir apskaita. Dažniausios nelaimingų atsitikimų darbe priežastys, ekonominės veiklos rūšys, kurių įmonėse įvyksta daugiausia nelaimingų atsitikimų darbe, prevencijos priemonės
	Profesinės ligos, jų atsiradimo priežastys ir nustatymo tvarka. Profesinių ligų priežasčių tyrimas. Dažniausios profesinių ligų priežastys, profesijos, kurių darbuotojai dažniausiai suserga profesinėmis ligomis. Prevencijos priemonės
3.	BENDROSIOS ŽINIOS APIE TARPTAUTINĖS TEISĖS REIKALAVIMUS IR ORGANIZACIJAS Europos Sąjungos ir Tarptautinės darbo organizacijos norminiai teisės aktai (reglamentai, direktyvos, konvencijos, rekomendacijos, standartai), jų ryšys su Lietuvos Respublikos norminiais teisės aktais, reglamentuojančiais darbuotojų saugą ir sveikatą, ir taikymo principai
4.	GAISRINĖS SAUGOS IR APSAUGOS NUO ELEKTROS ORGANIZAVIMAS ĮMONĖJE Gaisro gesinimo organizavimas. Darbuotojų evakavimo organizavimas ir evakavimo planai. Avarių prevencija ir likvidavimo planai. Elektros srovės poveikis ir keliamas pavojus žmogui. Elektros įrenginių eksploatavimo saugos taisyklių bendrieji reikalavimai
5.	SOCIALINIS DIALOGAS ĮMONĖJE SUDARANT SAUGIAS IR SVEIKATAI NEKENKSMINGAS DARBO SĄLYGAS Socialinio dialogo dalyviai įmonėje. Darbuotojų atstovai saugai ir sveikatai, įmonių darbuotojų saugos ir sveikatos komitetai ir jų funkcijos
6.	DARBUOTOJŲ DRAUDIMAS NUO NELAIMINGŲ ATSTITIKIMŲ DARBE IR PROFESINIŲ LIGŲ Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinis draudimas, nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų tyrimas
7.	DARBO TEISĖ
	Darbo kodeksas. Individualūs darbo santykiai Darbo sutarčių rūšys, darbo sutarties turinys, sąlygos, terminas, pasibaigimas. Darbo laikas, papildomos ir specialios pertraukos, poilsio laikas

Eil. Nr.	Temų pavadinimai
	Darbo drausmė Darbo tvarkos taisyklės. Pareigybių aprašymai. Darbo drausmės pažeidimai. Drausminės nuobaudos
8.	DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS TEISĖS AKTŲ REIKALAVIMŲ LAIKYMOSI KONTROLĖ Valstybinės darbo inspekcijos funkcijos, inspektorių teisės ir pareigos, teisės aktai
II. PRAKTINIS MOKYMAS (10, 20, 30 VALANDŲ)*	
Praktinio mokymo temos pagal ekonominės veiklos sritis** (praktinių pavyzdžių nagrinėjimas)	
1.	Darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų reikalavimų įgyvendinimas įmonėje. Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų prevencijos organizavimas įmonėje. Dalies darbdavio pareigų, užtikrinant darbuotojams saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas, perdavimas įmonės administracijos pareigūnams, įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos steigimas, tarnybos funkcijos (ypatimai pagal įmonės dydį: mažose, vidutinėse ir didelėse įmonėse, bei ypatumai pagal ekonominės veiklos sritį), praktinio pavyzdžio nagrinėjimas
2.	Profesinės rizikos vertinimo organizavimo ypatumai mažose, vidutinėse ir didelėse įmonėse bei ypatumai konkrečios ekonominės veiklos srities įmonėse, kompetencijos reikalavimai asmenims, vykdančioms profesinės rizikos veiksnių tyrimus. Profesinės rizikos vertinimas ir rezultatų įforminimas (profesinės rizikos nustatymo kortelės pildymas). Prevencijos priemonių rengimas, jų įgyvendinimas ir įgyvendinimo kontrolės ypatumai mažose, vidutinėse ir didelėse įmonėse
3.	Apsaugos nuo profesinės rizikos veiksnių priemonės. Kolektyvinės ir asmeninės apsaugos priemonės ir jų taikymo ypatumai. Asmeninių apsaugos priemonių parinkimo principas. Asmeninių apsaugos priemonių naudojimo trukmė darbo pamainos metu. Naudojamų asmeninių apsaugos priemonių priežiūra
4.	Rizikos šalinimo ir mažinimo priemonių plano parengimas pagal parengtą užduotį. Pastaba. Kiekvienos užduoties sudedamosios dalys priemonių planui parengti turi būti šios: profesinės rizikos vertinimas padalinyje, apimant ne mažiau kaip 3 skirtingus profesinės rizikos veiksnius, ir prevencijos priemonės šiems veiksniams šalinti arba mažinti darbo aplinkoje
5.	Darbuotojų instruktavimas, mokymas, konsultavimas: instrukcijų rengimas, instruktavimas; darbuotojų konsultavimas; mokymo ir atestavimo organizavimas
6.	Nelaimingo atsitikimo darbe tyrimas pagal parengtą užduotį (tyrimo organizavimas, nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo akto ir dokumentų, susijusių su nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo aktu, pildymas). Nelaimingų atsitikimų darbe registravimas, apskaita. Incidentų darbe tyrimas. Prevencinių priemonių pagal užduotyje nagrinėtą nelaimingą atsitikimą darbe parengimas
7.	Profesinės ligos tyrimas, parengtas profesinės ligos tyrimo ir patvirtinimo aktas. Profesinių ligų registravimas profesinių ligų tyrimo dokumentų registravimo žurnale. Prevencinių priemonių pagal nagrinėtą profesinės ligos aktą parengimas
8.	Profilaktinių sveikatos tikrinimų organizavimas (darbuotojų, kuriems privalomai turi būti tikrinama sveikata, atranka, sąrašų bei sveikatos tikrinimų grafikų sudarymas, formų Nr. 048/a, Nr. 047/a užpildymas pagal darbdavio ar jo įgalioto asmens kompetenciją) ir parengtų privalomų sveikatos patikrinimų išvadų analizavimas
9.	Įmonės avarijų prevencijos ir likvidavimo planų rengimas. Praktinio mokymo užduotys (maža, vidutinė ir didelė įmonės, priklausančios atitinkamai ekonominės veiklos sričiai)
III. SAVARANKIŠKAS INDIVIDUALIOS PRAKTINIO MOKYMO ĮVERTINIMO	

Eil. Nr.	Temų pavadinimai
UŽDUOTIES ATLIKIMAS IR ATASKAITA (10 VALANDŲ)	
<p>Individuali praktinio mokymo įvertinimo užduotis formuojama pagal konkrečią ekonominės veiklos sritį taip, kad apimtų ne mažiau kaip dvi praktinio mokymo temas, iš kurių viena tema yra profesinės rizikos vertinimo praktinis darbas, rengiamas nurodytos konkrečios ekonominės veiklos rūšies mažoje įmonėje, vidutinės ar didelės įmonės padalinyje.</p> <p>Šios užduoties ataskaitos apimtis 10–15 puslapių, įskaitant pateiktas lenteles, grafikus, schemas ir pan.</p>	

* Mokymo programos trukmė, atsižvelgiant į tai, kokiose įmonėse dirbs besimokantys asmenys, yra:

– 40 valandų (20 valandų teoriniam mokymui, 10 valandų praktiniam mokymui, 10 valandų individualiai praktinio mokymo įvertinimo užduočiai savarankiškai atlikti) darbuotojų saugos ir sveikatos specialistams, norintiems dirbti ekonominės veiklos rūšių, nurodytų Įmonių darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybų pavyzdinių nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. birželio 2 d. įsakymu Nr. A1-266/V-575 (Žin., 2011, Nr. [69-3307](#)), 3 priede, įmonėse;

– 60 valandų (30 valandų teoriniam mokymui, 20 valandų praktiniam mokymui, 10 valandų individualiai praktinio mokymo įvertinimo užduočiai savarankiškai atlikti) darbuotojų saugos ir sveikatos specialistams, norintiems dirbti ekonominės veiklos rūšių, nurodytų Įmonių darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybų pavyzdinių nuostatų 2 ir 3 prieduose, įmonėse;

– 80 valandų (40 valandų teoriniam mokymui, 30 valandų praktiniam mokymui, 10 valandų individualiai praktinio mokymo įvertinimo užduočiai savarankiškai atlikti) darbuotojų saugos ir sveikatos specialistams, norintiems dirbti ekonominės veiklos rūšių, nurodytų Įmonių darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybų pavyzdinių nuostatų 1–3 prieduose, įmonėse.

** Ekonominės veiklos sritys, kaip nustatyta Įmonių darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybų pavyzdinių nuostatų 1–3 prieduose.